

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 501/2023-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **OLEXOVA VASILISIN s. r. o.**, Gorkého 6, Bratislava, IČO 36 820 059, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9 Cdo 306/2021 z 25. apríla 2023 a proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 15 Co 131/2019 z 19. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 3 000 eur od každého z porušovateľov a náhrady trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozhodnutí, ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledujúci stav veci:
3. Sťažovateľka bola v právnom postavení žalobkyne účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) proti Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ďalej len „žalovaný“) o zaplatenie sumy 1 190 eur s príslušenstvom.

4. Sťažovateľka si nárokovala úhradu žalovanej sumy jednak z titulu doplatenia odmeny za poskytnuté právne služby žalovanému v mesiaci august 2015 (780 eur) a jednak z titulu vydania bezdôvodného obohatenia (410,90 eur) za plnenie náhrady trov konania, ktoré plnila namiesto žalovaného.

5. Rozsudkom okresného súdu č. k. 16C/52/2017 z 11. februára 2019 bola žaloba zamietnutá, pričom náhrada trov konania nebola žalovanému priznaná.

6. Rozsudok okresného súdu napadla sťažovateľka odvolaním, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 15 Co 131/2019 z 19. mája 2021 tak, že napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Odvolacie rozhodnutie napadla sťažovateľka dovolaním. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 9Cdo 306/2021 z 25. apríla 2023 dovolanie odmietol a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka odvodzovala prípustnosť dovolania jednak z dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a jednak z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 CSP.

9. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľky pochybil tým, že sa meritórne nezaoberal jej dovolacími námietkami (námietka nezohľadnenia nesporných skutočností podľa § 151 CSP – výška bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k nároku na zaplatenie sumy 780 eur a nedodržanie stanovenej formy rozhodnutia žalovaného vo vzťahu k nároku na zaplatenie sumy 410,90 eur), ako aj námietkou absencie vyslovenia predbežného právneho posúdenia v zmysle § 181 ods. 2 CSP (vo vzťahu k výške bezdôvodného obohatenia) zakladajúcimi prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, zastávajúc názor, že sťažovateľka tieto neuplatnila v odvolacom konaní (pozri bod 21 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

10. Sťažovateľka uvádza: „V časti tvrdenia, že namietané nedostatky neboli uvedené v odvolaní, nie je pravdivé a dovolaním podľa tohto ustanovenia sa mal najvyšší súd zaoberať. Dôkazom je odvolanie, strana dva a strana tri.“

11. Ďalšie námietky sťažovateľky sa týkajú odmietnutia jej dovolania podaného z dôvodov podľa § 421 ods. 1 CSP [odmietnutie dovolania najvyšším súdom z dôvodu, že právna otázka, ako ju vymedzila sťažovateľka v dovolaní, nepredstavovala otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (vo vzťahu k nároku vo výške 780 eur) a úplná absencia vymedzenia právnej otázky (vo vzťahu k sume 410,90 eur)].

12. Sťažovateľka zastáva názor, že dostatočne jasne definovala obe dovolacie otázky, ktoré v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu neboli dosiaľ riešené.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu:

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) najvyšším súdom, ktorý sa meritórne dovolaním sťažovateľky nezaoberal, a to jednak z dôvodu, že sťažovateľka neuplatnila v odvolacom konaní námietky týkajúce sa procesných pochybení [dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP], jednak z dôvodu nesprávneho či nedostatočného vymedzenia dovolacej otázky (dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP).

14. Ústavný súd zastáva názor, že námietky sťažovateľky neobstoja.

15. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že procesné pochybenia zakladajúce prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP boli v odvolacom konaní uplatnené, ústavný súd v prvom rade uvádza, že argumentácia sťažovateľky uvedená v ústavnej sťažnosti, spočívajúca v jedinej vete – „*Dôkazom je odvolanie, strana dva a strana tri*“ je nanajvýš strohá a vo svojej podstate nedostatočná, čo samo osebe postačuje na odmietnutie ústavnej sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti – § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Nad rámec už uvedeného ústavný súd uvádza:

a) V zásade identickou vadou – nedostatočným odôvodnením trpí aj odvolanie sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu, z ktorého skutočne nie je jednoznačne možné identifikovať námietku sťažovateľky o nezohľadnení nesporných skutočností súdom prvej inštancie a celkom jednoznačne v predmetnom odvolaní úplne absentuje námietka o absencii vyslovenia predbežného právneho posúdenia v zmysle § 181 ods. 2 CSP, a preto záver najvyššieho súdu o nemožnosti prejednať dovolanie sťažovateľky podané z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP pre neuplatnenie námietky procesných pochybení v odvolacom konaní obstojí.

b) Všeobecné súdy skutočnosti sťažovateľkou označované ako nesporné za nesporné aj považovali, avšak z nich (z daného skutkového stavu) vyvodili iné právne závery. Inak povedané, všeobecné súdy tieto nesporné skutkové okolnosti právne posúdili inak, ako ich posudzuje sťažovateľka.

c) Sťažovateľka ako by si neuvedomovala, že jej žalobu v časti o zaplatenie sumy 780 eur súdy zamietli preto, lebo nedospeli k záveru o vzniku bezdôvodného obohatenia. Až po konštatovaní dôvodnosti základu nároku, teda existencie bezdôvodného obohatenia, by súd mohol pristúpiť k posúdeniu výšky tohto obohatenia (pozri body 27 a 28 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu). Žiada sa tiež dodať, že samotná sťažovateľka v žalobe nárok na zaplatenie sumy 780 eur kvalifikovala ako nárok zo zmluvne dohodnutej odmeny, a nie ako nárok z bezdôvodného obohatenia (pozri bod 1 rozsudku okresného súdu, prvú vetu). Otázka spôsobu určenia výšky bezdôvodného obohatenia je irelevantná v prípade zamietnutia žaloby z dôvodu, že k bezdôvodnému obohateniu nedošlo.

17. K námietkam sťažovateľky smerujúcim proti odmietnutiu jej dovolania podaného z dôvodov podľa § 421 ods. 1 CSP (nesprávne právne posúdenie) ústavný súd uvádza, že tieto sú bez akéhokoľvek významu.

18. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

20. Kým dovolanie podané podľa § 420 CSP je bez ďalšieho prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP má svoje obmedzenia a niektoré rozhodnutia z dovolacieho prieskumu vylučuje.

21. Predmetom konania bol nárok na zaplatenie sumy 1 190 eur s príslušenstvom, ktorá nepochybne neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a je teda nepochybné, že dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP v danej veci nebolo prípustné bez ďalšieho, teda bez ohľadu na správnosť, úplnosť alebo určitosť formulovania dovolacej právnej otázky. Vzhľadom na obsah podaného dovolania, obsah námietok ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu najvyššieho súdu o dovolaní (body 11 a 12 ústavnej sťažnosti) a pri viazanosti ústavného súdu rozsahom a dôvodmi podaného návrhu podľa § 45 zákona o ústavnom súde je zrejmé, že námietky proti nesprávnemu právnomu posúdeniu dotknutej otázky odvolacím súdom mohli byť úspešne uplatnené jedine mimo dovolania podaného z dôvodu jeho prípustnosti podľa § 421 ods. 1 CSP (taký dôvod by v dovolaní nebol využitý), a to až v ústavnej sťažnosti podanej proti (aj) rozhodnutiu najvyššieho súdu o dovolacej námietke uplatnenej z dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (samozrejme, ak by dovolateľ neuspel), pričom dotknutá, vecne vyjadrená námietka nesprávneho právneho posúdenia by v „kumulovanej“ ústavnej sťažnosti smerovala priamo (a len) proti rozhodnutiu odvolacieho súdu s využitím lehoty podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde (k tomu pozri IV. ÚS 404/2022). Znamená to, že ani prípadný aktuálny úspech sťažovateľky v konaní o ústavnej sťažnosti v predmetnom rozsahu (proti procesnému odmietnutiu dovolania pre nepodstatný charakter predmetnej námietky vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu) by nemohol v opakovanom dovolacom konaní (po kasácii procesného rozhodnutia najvyššieho súdu ústavným súdom) privodiť pre sťažovateľku lepší výsledok než v prvom prípade, a to dokonca ani vecný prieskum právneho posúdenia (dovolanie je tu zo zákona vylúčené).

22. Ústavný súd teda z dôvodov uvedených v predchádzajúcom bode ústavnú sťažnosť odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu:

23. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

24. Proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľka využila (a ani netvrdí, že niektorú zo svojich námietok nemohla uplatniť v dovolacom konaní), preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky mal najvyšší súd (kontextuálne bod 21 tohto odôvodnenia). Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu